

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

OPĆINE BUSOVAČA

2021.

Broj: 01-02-07-11-2-2628-7/21

Sarajevo, juli 2022.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA	4
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU	6
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	8
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	8
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE	10
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	12
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	13
6.1.1	Prihodi i primici	13
6.1.1.1	Prihodi od poreza	13
6.1.1.2	Neporezni prihodi	13
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	14
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje	15
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	15
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	16
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi.....	19
6.1.2.4	Kapitalni transferi.....	21
6.1.2.5	Izdaci za kamate.....	21
6.1.2.6	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	21
6.1.2.7	Izdaci za otplatu dugova	22
6.1.3	Finansijski rezultat	22
6.2	BILANS STANJA.....	23
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe	23
6.2.1.1	Novčana sredstva.....	23
6.2.1.2	Kratkoročna potraživanja	23
6.2.2	Stalna sredstva.....	24
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	24
6.2.4	Dugoročne obaveze i razgraničenja.....	25
6.2.5	Popis sredstava i obaveza	26
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	26
7.	JAVNE NABAVKE	26
8.	SUDSKI SPOROVI	28
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	29
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	30
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu	31
	Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine.....	34
	Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine.....	35

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Općine Busovača (u daljem tekstu: Općina)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Općine na 31. 12. 2021. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Izdaci za tekuće održavanje manje su iskazani za 170.446 KM, a troškovi električne energije za 169.897 KM s obzirom na to da su Budžetom planirani i knjigovodstveno evidentirani na drugim pozicijama rashoda. Zbog toga finansijski izvještaji ne daju tačan pregled ovih rashoda po vrstama, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačke 5, 6.1.2.2 i 6.1.2.3 Izvještaja);
2. Obaveze po osnovu ugovora s Javnim preduzećem Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik o servisiranju kredita Razvojne banke Vijeća Evrope, koje na 31. 12. 2021. godine iznose 1.394.116 KM, nisu knjigovodstveno evidentirane. Zbog toga Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza i izvora sredstava, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.4 Izvještaja);
3. Općina nije uspostavila knjigu kapitalne imovine, nismo mogli potvrditi strukturu stalnih sredstava nabavne vrijednosti u iznosu od 10.307.270 KM koja se odnosi na nabavnu vrijednost dijela cesta, građevina i opreme, a nije izvršeno ni usaglašavanje stalnih sredstava sa izvorima stalnih sredstava. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.2 Izvještaja).

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Općine u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Općine je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Općine;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Općine Busovača za 2021. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Općine za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Budžet i Odluka o izvršenju Budžeta ne sadrže sve propisane elemente, nisu se sačinjavali planovi novčanih tokova i operativni planovi, a stvoreni su rashodi i izdaci u iznosu od najmanje 738.917 KM, odnosno preuzimane su obaveze iznad iznosa odobrenih Budžetom za te namjene, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH (tačka 5. Izvještaja);
2. Nije proveden cjelovit popis sredstava, potraživanja i obaveza, te nije provedeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.5 Izvještaja);
3. Za nabavku roba, usluga i radova u iznosu ne manjem od 227.396 KM nije provedena odgovarajuća vrsta postupka, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Općine u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Općine odgovorno je da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Općine, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 20. 7. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.	Registar budžetskih korisnika sačiniti u skladu s odredbama Pravilnika o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH i objaviti ga u Službenom glasniku Općine.	4.
2.	Vršiti kontinuiranu identifikaciju i ocjenu rizika, te praćenje i procjenu sistema internih kontrola, u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	4.
3.	Budžet i odluka o izvršavanju budžeta trebaju sadržavati sve propisane elemente, a prilikom izrade i donošenja budžeta potrebno je pridržavati se procedura utvrđenih Zakonom o budžetima u FBiH.	5.
4.	Sačinjavati planove novčanih tokova i operativne planove, a obaveze na teret budžeta tekuće godine preuzimati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.	5.
5.	Sredstva tekuće rezerve koristiti samo za hitne, nepredviđene i nedovoljno planirane troškove u skladu s Odlukom o izvršenju Budžeta.	5.
6.	Rashode i izdatke budžetom planirati i knjigovodstveno evidentirati na odgovarajućim kontima, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	5.
7.	Izveštaj o novčanim tokovima i Analizu iskaza, kao i pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku sredstava uz periodične izvještaje, sačinjavati na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	6.
8.	Planove korištenja sredstava prikupljenih po osnovu naknade za osiguranje od požara i naknade za korištenje državnih šuma donositi u skladu s važećim propisima.	6.1.1.2
9.	Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika vršiti u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH.	6.1.2.1
10.	Uskladiti Odluku o radnom vremenu s odredbama Zakona o radu u dijelu odmora u toku radnog vremena.	6.1.2.1
11.	Rashode i izdatke priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.	6.1.2.2
12.	Poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima.	6.1.2.2
13.	Ugovore o djelu i ugovore o privremenim i povremenim poslovima zaključivati za obavljanje konkretnih poslova i poslova koji ne zahtijevaju kontinuitet, shodno zakonskim propisima.	6.1.2.2

14.	S korisnicima transfera neprofitnim organizacijama zaključivati ugovore kojima će se utvrditi obaveza izvještavanja o namjenskom utrošku doznačenih sredstava, te vršiti nadzor nad njihovim namjenskim utroškom.	6.1.2.3
15.	Sredstva od posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća usmjeravati na poseban namjenski račun u skladu s odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.	6.2.1.1
16.	Potraživanja starija od šest mjeseci iskazivati na poziciji sumnjivih i spornih i provoditi usaglašavanje stanja shodno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike Općine Busovača.	6.2.1.2
17.	Uspostaviti pomoćnu evidenciju stalnih sredstava i izvršiti njihovo usaglašavanje sa izvorima stalnih sredstava, kako je to propisano Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.2
18.	Ugovorima s Javnim komunalnim preduzećem „Komunalac“ d.o.o. Busovača definisati međusobna prava i obaveze u vezi s upravljanjem, korištenjem i održavanjem vodovodne i kanalizacione infrastrukture.	6.2.2
19.	Izvršiti analizu iskazanih potraživanja i kratkoročnih razgraničenja s ciljem njihovog usaglašavanja, kako je to propisano Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike Općine Busovača.	6.2.3
20.	Poduzeti aktivnosti prema Poreznoj upravi FBiH kako bi se utvrdilo stvarno stanje obaveza po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa iz prethodnog perioda.	6.2.3
21.	Godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, te izvršiti usklađivanje njihovog knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.5
22.	Odabir postupka javne nabavke vršiti na osnovu njene procijenjene vrijednosti, te provesti postupak javnih nabavki za finansijske/bankarske usluga i gorivo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.	7.
23.	Vršiti procjenu potencijalnih potraživanja i obaveza i iskazivati ih u okviru vanbilansne evidencije.	8.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
 - Odluka o izvršenju Budžeta Općine Busovača za 2021. godinu;
 - Budžet Općine Busovača 2021. godinu;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH;
 - Statut Općine Busovača;
 - Zakon o trezoru u FBiH;
 - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
 - Odluka o plaći i drugim naknadama izabranih dužnosnika Općine Busovača;
 - Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika i namještenika u organu državne službe Općine Busovača;
 - Zakon o državnoj službi u FBiH;
 - Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Zakon o doprinosima;
 - Zakon o javnim nabavkama;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Općina Busovača (u daljem tekstu: Općina) je jedinica lokalne samouprave u sastavu Srednjobosanskog kantona, uspostavljena Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH.¹ Nadležnosti Općine utvrđene su Ustavom FBiH, Ustavom Srednjobosanskog kantona, spomenutim Zakonom i Statutom Općine.²

Općina obavlja poslove kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a naročito: 1) osiguranje i zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda; 2) donošenje budžeta; 3) donošenje programa i planova razvoja Općine i stvaranje uvjeta za privredni razvoj i zapošljavanje; 4) utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite okoline; 5) donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova; 6) utvrđivanje i provođenje stambene politike; 7) utvrđivanje politike korištenja i utvrđivanje visine naknada za korištenje javnih dobara; 8) utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevinskim zemljištem; 9) upravljanje i raspolaganje imovinom; 10) upravljanje prirodnim resursima i raspodjele sredstava ostvarenih na osnovu njihovog korištenja; 11) upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture (vodosnabdijevanje, prikupljanje i odlaganje čvrstog otpada, javna čistoća, lokalna groblja, lokalni putevi i mostovi, ulična rasvjeta, javna parkirališta, parkovi); 12) organizovanje i unapređenje lokalnog javnog prevoza; 13) donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i taksama iz nadležnosti; 14) odlučivanje o zaduženju; 15) predškolsko i osnovno obrazovanje; 16) osnivanje, upravljanje, unapređenje i finansiranje ustanova i izgradnja objekata za zadovoljavanje potreba stanovništva u oblasti kulture i sporta, kao i druge poslove od lokalnog značaja, koji nisu isključeni iz nadležnosti, niti su dodijeljeni u nadležnost nekog drugog nivoa vlasti.

Općina je uspostavila Registar budžetskih korisnika, u kojem je Jedinstveni općinski organ utvrđen kao budžetski korisnik.

Organi Općine su Općinsko vijeće (u daljem tekstu: Vijeće) i načelnik. Vijeće je organ odlučivanja i predstavnički organ građana i ima 25 vijećnika. Načelnik je izvršni organ Općine, koji je predstavlja i zastupa, donosi akte iz svoje nadležnosti, predlaže odluke i druge akte Vijeću. Vijećnici i načelnik biraju se na mandat od četiri godine neposredno na izborima, u skladu sa Izbornim zakonom BiH.

Predsjedavajući Vijeća je Josip Mravak, izabran 14. 1. 2021. godine.

Poslovi iz nadležnosti Općine obavljaju se putem Ureda načelnika i predsjednika Općinskog vijeća i službi za upravu: Služba za finansije i trezor, Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračko-invalidsku zaštitu, Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove, Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Služba za civilnu zaštitu i Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji općinskog organa državne službe Busovača sistematizovano je 56 radnih mjesta, a na 31. 12. 2021. godine bilo je 39 zaposlenih.

Načelnik je Asim Mekić, izabran 15. 12. 2020. godine, kojem je ovo četvrti uzastopni mandat.

Sjedište Općine je u Ulici 16. kolovoz bb u Busovači.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Općine za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 49/06 i 51/09

² „Sl. glasnik Općine Busovača“, br. 8/13 – prečišćeni tekst

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima, u periodu od novembra 2021. do juna 2022. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Općine za 2010. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o finansijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima.

U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Zbog značajnog protoka vremena i izmjene zakonskih propisa, u ovoj reviziji nismo izvršili ocjenu postupanja po preporukama koje su date u prethodnom izvještaju.

Nakon izvršene revizije za 2021. godinu dato je ukupno 23 preporuke.

Postupanje po Pismu rukovodstvu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem Pisma rukovodstvu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

U Pismu rukovodstvu dato je pet preporuka, od kojih su tri implementirane do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, a dvije djelimično.

Implementacijom (većeg broja) preporuka rukovodstvo je pokazalo spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i uspostavljanje sistema internih kontrola.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Općina u obavljanju poslova iz djelokruga i nadležnosti upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcioniraju adekvatno i efikasno, u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,³ Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁶

³ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17 i 3/19

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

⁶ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno **kontrolno okruženje**, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštovanje postojećih zakonskih propisa. Općina je donijela Etički kodeks i svi zaposlenici su upoznati sa njegovim sadržajem. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji utvrđena je organizaciona struktura, sistematizacija radnih mjesta s opisom radnih mjesta i propisanim uslovima za obavljanje poslova, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad. Pomoćnica načelnika u Službi za finansije i trezor imenovana je 2017. godine za koordinatoricu za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Odlukom načelnika iz 2010. godine utvrđen je prelazak na trezorski način poslovanja. Iste godine donesen je i Registar budžetskih korisnika Općine kojim su kao budžetski korisnici bile utvrđene općinske službe. U decembru 2021. godine donesen je i Registar u kojem je kao budžetski korisnik utvrđen Jedinostveni općinski organ. Ustanove kojima je Općina osnivač (Centar za socijalni rad i Gradska knjižnica) nisu budžetski korisnici i finansiraju se putem transfera. Uvidom u Registar utvrdili smo da on ne sadrži sve podatke propisane Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH.⁷ Registar nije objavljen u službenim novinama, što je također obaveza utvrđena prethodno navedenim Pravilnikom.

Strategija **upravljanja rizicima** donesena je u 2021. godini i uspostavljen je registar rizika koji mogu uticati na ostvarenje poslovnih ciljeva iz nadležnosti Općine.

U vezi s **kontrolnim aktivnostima** Općina je krajem 2021. godine donijela Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima, Računovodstvene politike za budžetske korisnike Općine Busovača, kao i druge interne akte i procedure kojima se uređuje poslovanje. Sačinjene su i mape ključnih poslovnih procesa sa definisanim tokovima procesa, glavnim rizicima i odgovornim licima. Pisanim procedurama nije uređen način vršenja nadzora nad namjenskim utroškom transfera koje Općina doznačava korisnicima, nije utvrđena obaveza sačinjavanja internih naloga za knjiženje, a nisu jasno utvrđene ni procedure koje se odnose na otvaranje podračuna za namjenske prihode.

Informacije i komunikacije nisu uspostavljene na zadovoljavajućem nivou, s obzirom na to da ne postoji odgovarajuća korespondencija između službi. Revizijom smo konstatovali da se u pojedinim slučajevima knjigovodstvene isprave ne dostavljaju u Službu za finansije i trezor u utvrđenim rokovima.

Revizijom smo utvrdili da u pojedinim slučajevima interne kontrole nisu funkcionisale, što je rezultiralo pogrešnim iskazivanjima u finansijskim izvještajima i određenim neusklađenostima s propisima koji su na snazi (nije primijenjen važeći kontni plan pri planiranju i knjigovodstvenom evidentiranju, stvoreni su rashodi i izdaci, odnosno preuzete obaveze iznad iznosa odobrenih Budžetom za te namjene, nije izvršeno usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza i dr.).

S obzirom na to da su značajnije aktivnosti na uspostavi sistema internih kontrola poduzete tek u revidiranoj godini, te da smo utvrdili da određene interne kontrole nisu funkcionisale, konstatujemo da nije vršeno ni **praćenje i procjena** njegovog funkcionisanja i utvrđivanje mjera za razvoj sistema.

Iako je donesen značajan broj pisanih politika i procedura, s obzirom na to da se ne vrši kontinuirana identifikacija i ocjena rizika, one nisu utvrđene kao odgovor na rizike. Također, nije uspostavljena odgovarajuća komunikacija između službi, niti se vrši procjena i praćenje sistema internih kontrola. Zbog toga poduzete aktivnosti na nivou Općine nisu bile dovoljne kako bi se uspostavio i implementirao sistem finansijskog upravljanja i kontrole zasnovan na COSO modelu, koji bi spriječio pogrešna iskazivanja u finansijskim izvještajima i neusklađenosti s propisima koji su na snazi, što je i obaveza utvrđena Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Ministarstvu finansija Srednjobosanskog kantona u skladu s članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 30/14

Preporuke:

- **registar budžetskih korisnika sačiniti u skladu s odredbama Pravilnika o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH i objaviti ga u Službenom glasniku Općine;**
- **vršiti kontinuiranu identifikaciju i ocjenu rizika, te praćenje i procjenu sistema internih kontrola, u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.**

Interna revizija

Općina, shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH⁸ i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH,⁹ nije u obavezi uspostaviti jedinicu za internu reviziju.

U skladu s Pravilnikom, za općine u Srednjobosanskom kantonu koje ne ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice za internu reviziju, internu reviziju obavlja zajednička jedinica za internu reviziju uspostavljena u Ministarstvu finansija Srednjobosanskog kantona. U 2021. godini Općina nije bila predmet interne revizije.

Prevenција korupcije

Općina nije donijela plan integriteta koji predstavlja interni antikorupcijski dokument preventivnog karaktera s ciljem identifikacije aktivnosti osjetljivih na nepravilnosti i korupciju, a kako bi se stvorio pravni, etički i profesionalni kvalitet rada u instituciji.

Akcioni plan za borbu protiv korupcije u općinskoj upravi Općine Busovača za period 2022.-2024. donesen je krajem 2021. godine i predstavlja strateški okvir za prevenciju i sprečavanje korupcije na lokalnom nivou, s ciljem da se poveća integritet, transparentnost, efikasnost i odgovornost rada lokalne uprave. Akcionim planom su utvrđeni ciljevi, aktivnosti, kao i odgovorna lica i rokovi za realizaciju utvrđenih aktivnosti. Također, predviđeno je i formiranje radnog tijela za implementaciju Akcionog plana koje će u koordinaciji s drugim odgovornim licima raditi na provođenju planiranih mjera i aktivnosti, praćenju realizacije i evaluaciji Akcionog plana.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Odluku o privremenom finansiranju Općine za period 1. 1. do 31. 3. 2021. godine¹⁰ u iznosu od 1.353.000 KM donio je načelnik 8. 1. 2021. godine.

Budžet Općine Busovača za 2021. godinu (u daljem tekstu: Budžet) i Odluku o izvršenju Budžeta Općine Busovača za 2021. godinu (u daljem tekstu: Odluka o izvršenju Budžeta) Vijeće je usvojilo 30. 3. 2021. godine u iznosu od 4.850.000 KM.

Budžetom su planirani prihodi od poreza u iznosu od 2.940.500 KM, neporezni prihodi od 989.500 KM i primljeni transferi 920.000 KM. U okviru rashoda i izdataka planirani su tekući transferi (1.787.800 KM), plaće, naknade troškova zaposlenih i doprinosi poslodavca (1.588.200 KM), kapitalni izdaci (920.000 KM), izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (304.000 KM) i izdaci za otplate dugova (250.000 KM). Napominjemo da je u okviru tekućih transfera planirana tekuća rezerva u iznosu od 90.000 KM.

U skladu s članom 49. Zakona o budžetima u FBiH, na osnovu Odluke načelnika od 31. 12. 2021. godine u Budžet su uneseni neplanirani namjenski transferi, koji su primljeni u toku 2021. godine u ukupnom iznosu od 515.560 KM, tako da su ukupna raspoloživa sredstva iznosila 5.365.560 KM.

Revizijom smo utvrdili da prilikom izrade, donošenja i izvršavanja Budžeta nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH:

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08 i 101/16

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

¹⁰ „Sl. glasnik Općine Busovača“, br. 1/21

- Odluku o privremenom finansiranju donio je načelnik, dok Vijeće još uvijek nije bilo konstituisano. Konstituirajuća sjednica Vijeća održana je 14. 1. 2021. godine. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH kojim je propisano da Odluku o privremenom finansiranju donosi Vijeće;
- Dokument okvirnog budžeta za period 2021–2023. godine donesen je u decembru 2020. godine, a rok je bio 15. juni. Budžet je donesen 30. marta 2021. godine, a utvrđeni rok bio je 31. decembar 2020. godine. Dokument okvirnog budžeta i Budžet nisu doneseni u propisanom roku, što nije u skladu sa članovima 15, 18, i 32. Zakona o budžetima u FBiH;
- Budžetom nisu jasno iskazani rashodi i izdaci po izvorima finansiranja, niti je sačinjen plan izdvajanja za kapitalne investicije po godinama i izvorima finansiranja, kako je predviđeno članom 26. Zakona o budžetima u FBiH. Također, zahtjevi službi ne sadrže namjenske i vlastite prihode, primitke, planove nabavki stalnih sredstava i planove kapitalnih investicija u skladu sa članovima 20, 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH;
- Budžetom nije planirano pokriće ostvarenog deficita iz ranijih godina, što nije u skladu sa članom 43. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je predviđena obaveza planiranja sredstava u budžetu za pokriće ostvarenog deficita u narednih pet fiskalnih godina;
- Odluka o izvršenju Budžeta ne sadrži sve elemente propisane Zakonom o budžetima u FBiH (obaveza utvrđivanja operativnih planova, način izvršavanja svih transfera utvrđenih Budžetom, visina boda za obračun plaća);
- Nije imenovan Odbor za likvidnost, nisu sačinjavani godišnji i kvartalni planovi novčanih tokova, niti operativni planovi u skladu sa članovima 53. i 63. Zakona o budžetima u FBiH;
- Planiranje Budžeta i knjigovodstveno evidentiranje pojedinih stavki nije izvršeno u skladu s kontnim planom koji je sastavni dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Navedeno se odnosi na planiranje i knjigovodstveno evidentiranje troškova električne energije u okviru izdataka za održavanje (169.897 KM), izdataka za održavanje u okviru transfera mjesnim zajednicama (170.446 KM) i planiranje kapitalnih transfera kao kapitalnih ulaganja (50.000 KM) o čemu je šire obrazloženo u tačkama 6.1.2.2, 6.1.2.3 i 6.1.2.4 Izvještaja.;
- Na pojedinim pozicijama rashoda i izdataka iskazano je veće izvršenje u odnosu na Budžetom odobrena sredstva. Najznačajnija prekoračenja iskazana su na pozicijama: izdaci za nabavku stalnih sredstava (892.042 KM), izdaci za materijal i usluge (78.735 KM), tekući transferi drugim nivoima vlasti (129.534 KM), kapitalni transferi (58.000 KM) i tekuća rezerva (33.232 KM). Iako su ostvareni značajno veći prihodi od planiranih, nije se pristupilo izmjenama i dopunama Budžeta. **Za dio prekoračenja prezentirana nam je dokumentacija o unosu sredstava u Budžet (515.560 KM) iz neplaniranih primljenih transfera, dok nam za preostali iznos prekoračenja od 738.917 KM nije obrazloženo na koji način je utvrđeno koji rashodi i izdaci će se izvršavati s obzirom na to da nisu bili dio Budžeta koji je usvojilo Vijeće. Općina se nije pridržavala utvrđenih ograničenja predviđenih u članu 6. Zakona o budžetima u FBiH i članu 13. Odluke o izvršenju Budžeta, kojim je propisano da se na teret budžeta mogu preuzimati obaveze samo za namjene i do visine utvrđene budžetom;**
- Sredstva Tekuće rezerve planirana su u iznosu od 90.000 KM, a realizovana u iznosu od 123.232 KM. Utvrdili smo da sredstva tekuće rezerve nisu realizovana u skladu s Odlukom o izvršenju Budžeta, kojom je propisano da se iz sredstava tekuće rezerve podmiruju hitni i nepredviđeni, odnosno nedovoljno planirani troškovi. Naime, sredstva tekuće rezerve korištena su za realizaciju tekućih transfera pojedincima i udruženjima, za koje se nismo uvjerali da se u svim slučajevima radi o hitnim i nepredviđenim izdacima.

Odluku o privremenom finansiranju donio je načelnik, a Budžet i Odluka o izvršenju Budžeta ne sadrže sve propisane elemente. Nisu se sačinjavali planovi novčanih tokova i operativni planovi. Stvoreni su rashodi i izdaci, odnosno preuzimane su obaveze iznad iznosa odobrenih Budžetom za te namjene, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH. Određene pozicije u računovodstvenim izvještajima nisu klasifikovane u skladu s kontnim planom koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Slijedom navedenog, izrada, donošenje i izvršavanje budžeta Općine nije provedeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Strategija razvoja Općine Busovača za period 2021-2025. godine je sačinjena, ali do okončanja revizije Vijeće je nije usvojilo.

Program rada Vijeća za 2021. godinu je donesen 22. 4. 2021. godine, kada su usvojen i Program rada načelnika i službi za upravu. Izvještaj o radu načelnika i službi Vijeće je usvojilo 30. 3. 2022. godine, a Izvještaj o izvršenju Budžeta Općine za 2021. godinu 26. 5. 2022. godine.

Preporuke:

- *budžet i odluka o izvršavanju budžeta trebaju sadržavati sve propisane elemente, a prilikom izrade i donošenja budžeta potrebno je pridržavati se procedura utvrđenih Zakonom o budžetima u FBiH;*
- *sačinjavati planove novčanih tokova i operativne planove, a obaveze na teret budžeta tekuće godine preuzimati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;*
- *sredstva tekuće rezerve koristiti samo za hitne, nepredviđene i nedovoljno planirane troškove, u skladu s Odlukom o izvršenju Budžeta;*
- *rashode i izdatke budžetom planirati i knjigovodstveno evidentirati na odgovarajućim kontima, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2021. godinu, Općina je dostavila nadležnim organima i institucijama u utvrđenom roku.

Izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu s članom 24. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH iz razloga što prihodi nisu prevedeni na stvarne novčane primitke (naplate), niti je ispravno iskazano početno i krajnje stanje gotovine (tačka 6.3 Izvještaja).

U Analizi iskaza, sačinjenoj uz Godišnje računovodstvene izvještaje, nije obrazloženo odstupanje ostvarenih od planiranih rashoda i izdataka, kako je to propisano članom 30. i 31. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Periodične finansijske izvještaje za 2021. godinu Općina je sačinjavala i dostavljala nadležnom Ministarstvu finansija Srednjobosanskog Kantona. Međutim, Izvještaj o namjenskom utrošku transfera (obrazac 9.) ne sadrži pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku sredstava ili razloge za neutrošena sredstva, kako je to propisano odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Godišnji i periodični finansijski izvještaji nisu sačinjeni u skladu s odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH s obzirom na to da Izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen na propisani način, Analiza iskaza ne sadrži sve potrebne elemente, niti se sačinjavaju pismena obrazloženja o namjenskom utrošku sredstava.

Preporuka:

- *Izvještaj o novčanim tokovima i Analizu iskaza, kao i pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku sredstava uz periodične izvještaje, sačinjavati na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2021. godinu iskazani su prihodi i primici u iznosu od 6.315.043 KM, što je za 1.465.043 KM više od prihoda i primitaka planiranih Budžetom. Njihovu strukturu čine: prihodi od poreza u iznosu od 3.694.294 KM, neporezni prihodi u iznosu od 1.504.112 KM i primljeni transferi u iznosu od 1.116.637 KM.

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza ostvareni su u iznosu od 3.694.294 KM. Prema strukturi, najznačajniji su prihodi od indirektnih poreza u iznosu od 2.426.731 KM, poreza na dohodak u iznosu od 837.278 KM i poreza na imovinu u iznosu od 426.636 KM.

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi u iznosu od 1.504.112 KM, odnose se na naknade, takse i prihode od pružanja javnih usluga (1.405.527 KM), prihode od poduzetničke aktivnosti i imovine (98.485 KM) i novčane kazne (100 KM).

Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga odnose se najvećim dijelom na komunalne naknade i takse (781.155 KM), ostale budžetske naknade i takse (234.953 KM), naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima (193.797 KM), prihode od pružanja javnih usluga (100.344 KM) i administrativne takse (52.182 KM).

Komunalne naknade i takse odnose se na komunalne naknade (645.594 KM) i kantonalne komunalne takse (135.561 KM).

Komunalna naknada je prihod Budžeta iz kojeg se finansiraju troškovi obavljanja zajedničke komunalne potrošnje u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima.¹¹ Ova naknada se, u skladu sa Odlukom o komunalnoj naknadi,¹² plaća za stambeni, poslovni, proizvodni prostor i građevinsko zemljište koje služi u svrhu obavljanja djelatnosti, kao i za nadzemne i podzemne instalacije. Komunalna naknada utvrđuje se u godišnjem iznosu svim pravnim i fizičkim licima, a plaća se kvartalno. Za stambene objekte, rješenje važi sve do promjene načina obračuna naknade kada se donosi novo rješenje. Prema podacima Službe za prostorno uređenje, urbanizam i stambene odnose u toku revidirane godine su izvršena ažuriranja obveznika plaćanja komunalne naknade, što je imalo za posljedicu porast broja novih obveznika u odnosu na prethodnu godinu. Izdato je 333 novih rješenja, kao i obnova 69 rješenja o utvrđivanju obaveze plaćanja komunalne naknade.

Na poziciji *kantonalnih komunalnih taksi* iskazane su naknade uređene Odlukom o visini komunalnih taksi na području Općine Busovača,¹³ kojom su utvrđene naknade za istaknutu firmu, držanje sredstava za igru u ugostiteljskim i ostalim objektima, organizovanje muzike uživo, za zauzimanje javnih površina i sl. Nadzor i kontrolu nad obračunom i plaćanjem kantonalnih komunalnih taksi vrši Porezna uprava FBiH – Kantonalni ured Novi Travnik.

Ostale budžetske naknade i takse čine naknada po osnovu prirodnih pogodnosti – renta (102.755 KM), naknada za osiguranje od požara (81.392 KM), naknada za korištenje državnih šuma (26.987 KM) i naknada za zauzimanje javnih površina (23.819 KM).

¹¹ „Sl. novine Srednjobosanskog kantona“, br. 13/13

¹² „Sl. glasnik Općine Busovača“, br. 1/09 i 1/14

¹³ „Sl. glasnik Općine Busovača“, br. 9/21

Naknada za osiguranje od požara (naknada za vatrogastvo) uređena je Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu Srednjobosanskog kantona¹⁴ i Odlukom o naknadi za vatrogastvo.¹⁵ Obaveza plaćanja naknade utvrđena je za stambeni, poslovni i proizvodni prostor, građevinsko zemljište koje služi u svrhu obavljanja djelatnosti, kao i za korisnike javnih površina. Izuzetno od obaveze plaćanja naknade mogu se osloboditi privredna društva koja u svom sastavu imaju profesionalnu vatrogasnu jedinicu. Shodno Odluci o naknadi za vatrogastvo, sredstva se koriste namjenski prema Zakonu i programu utroška sredstava, na prijedlog nadležne službe. Prema podacima Službe za civilnu zaštitu u 2021. godini je izdato 55 rješenja o utvrđivanju obaveze, kao i 38 rješenja o prestanku obaveze plaćanja naknade za vatrogastvo. **Nije nam prezentiran program utroška namjenskih sredstava od naknade za vatrogastvo, što nije u skladu s Odlukom o naknadi za vatrogastvo.**

Zakonom o šumama Srednjobosanskog kantona¹⁶ utvrđen je način obračuna i uplate *naknade za korištenje državnih šuma*, te je u članu 58. Zakona propisano da jedinice lokalne samouprave ova sredstva mogu trošiti samo za finansiranje izgradnje, rekonstrukcije i održavanje infrastrukture na području općine te za ruralni razvoj područja gdje se šuma eksploatiše, a prema planu utroška koji donosi općinsko vijeće. **Konstatovali smo da nije donesen plan za korištenje ovih namjenskih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o šumama Srednjobosanskog kantona.**

Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima (193.797 KM) čine opća i posebne vodne naknade, naknade za korištenje cesta, posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, naknade za korištenje podataka premjera i katastra, naknade za vršenje usluga iz oblasti premjera i katastra. Ova sredstva se trebaju koristiti u skladu sa namjenama utvrđenim Zakonom o vodama, Zakonom o cestama u FBiH, Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Zakonom o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra nekretnina. Kao što je već konstatovano u tački 5. Izvještaja, Budžetom nisu iskazani rashodi i izdaci po izvorima finansiranja, zbog čega je otežano praćenje utroška namjenskih prihoda. Plan korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća je donesen 23. 12. 2020. godine kojim su planirana sredstva u iznosu od 45.000 KM. **Revizijom smo utvrdili da se ne vrši prenos namjenskih sredstava od naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća na poseban namjenski račun, o čemu je obrazloženo u tački 6.2.1 Izvještaja.**

Preporuka:

- **planove korištenja sredstava prikupljenih po osnovu naknade za osiguranje od požara i naknade za korištenje državnih šuma donositi u skladu s važećim propisima.**

6.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 1.116.637 KM, a odnose se na primljene kapitalne transfere od FBiH (341.322 KM), primljene tekuće transfere od FBiH (306.219 KM), primljene kapitalne transfere od kantona (199.754 KM), primljene tekuće transfere od mjesnih zajednica (131.341 KM) i donacije (138.000 KM).

Primljeni kapitalni transferi od FBiH (341.322 KM) odnose se na primljena sredstva za kapitalne projekte po ugovorima sa federalnim ministarstvima. Na osnovu ugovora o dodjeli pomoći iz Budžeta FBiH koji je zaključen sa Federalnim ministarstvom finansija Općini je u 2020. godini doznačen iznos od 545.000 KM, od kojeg je 420.000 KM odobreno za projekat „Rekonstrukcija dijela lokalnog puta i pločastog propusta Kačuni-Visoko“ i 125.000 KM za pomoć Budžetu Općine. Najveći dio sredstava odobrenih za kapitalni projekat u iznosu od 236.428 KM je realizovan u prethodnoj godini, dok je preostali dio u iznosu od 183.571 KM realizovan u 2021. godini. Općina je 8. 6. 2021. godine dostavila Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava Federalnom ministarstvu finansija.

¹⁴ „Sl. novine Srednjobosanskog kantona“, br. 15/12

¹⁵ „Sl. glasnik Općine Busovača“, br. 1/16

¹⁶ „Sl. novine Srednjobosanskog kantona“, br. 5/14 i 14/20

Općini su i u 2021. godini iz Budžeta FBiH odobrena sredstva u iznosu od 825.000 KM i to: 500.000 KM za projekat „Rekonstrukcija Regionalnog puta R654 Fojnica-Busovača-Visoko“, 200.000 KM za projekat „Sanacija i asfaltiranje dijela puta Tisovac – SRC Busovačka planina“ i 125.000 KM za pomoć Budžetu Općine. U revidiranoj godini je realizovano 31.854 KM za sanaciju i asfaltiranje dijela puta Tisovac-SRC Busovačka planina, a neutrošeni namjenski prihodi u iznosu od 668.146 KM na kraju godine su preknjiženi na vremenska razgraničenja. Prema ugovoru, Općina je dužna dostaviti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava do 31. 12. 2022. godine.

Primljeni tekući transferi od FBiH (306.219 KM) odnose se najvećim dijelom na sredstva odobrena kao pomoć Budžetu Općine na osnovu prethodno navedenih ugovora sa Federalnim ministarstvom finansija (232.006 KM).

Primljeni kapitalni transferi od kantona (199.754 KM) ostvareni su na osnovu više realizovanih kapitalnih projekata sredstvima koja su Općini dodijelila kantonalna ministarstva.

Primljeni transferi od mjesnih zajednica (131.341 KM) odnose se na sredstva mjesnih zajednica uplaćena Općini u svrhu sufinansiranja kapitalnih projekata.

Donacije (138.000 KM) se najvećim dijelom se odnose na uplatu Udruženja za zaštitu prirode „Pridolci“ (130.000 KM) u svrhu sufinansiranja asfaltiranja dijela puta Pridolci.

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2021. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 5.803.810 KM. Strukturu rashoda i izdataka čine: izdaci za nabavku stalnih sredstava (1.812.042 KM), plaće, naknade i doprinosi (1.487.374 KM), tekući transferi i drugi tekući rashodi (1.256.397 KM), izdaci za materijal i usluge (1.174.735 KM), kapitalni transferi (58.000 KM), izdaci za kamate (7.794 KM) i izdaci za otplate dugova (7.468 KM).

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih, iskazane u iznosu od 1.366.140 KM, čine bruto plaće i naknade plaća, te naknade troškova zaposlenih.

Bruto plaće i naknade plaća iskazane su u iznosu od 1.154.617 KM. Obračun plaća i naknada plaća vrši se na osnovu Odluke o plaći i drugim naknadama izabranih dužnosnika Općine Busovača,¹⁷ Odluke o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika i namještenika u organu državne službe Općine Busovača, Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH,¹⁸ Pravilnika o platama i naknadama državnih službenika i namještenika općinskog organa državne službe Busovača i Odluke o utvrđivanju osnovice plaće za 2021. godinu.

Članom 5. Zakona o plaćama i naknadama u organima uprave FBiH¹⁹ utvrđeno je da se osnovica i bod za obračun plaće utvrđuju odlukom općinskog vijeća o izvršavanju budžeta za svaku budžetsku godinu, nakon pregovora sa reprezentativnim sindikatом o visini osnovice i boda.

Odlukom o izvršenju Budžeta utvrđena je osnovica za obračun plaća u iznosu od jedne trećine prosječne, isplaćene neto plaće zaposlenih u FBiH, objavljene u Službenim novinama FBiH za prethodna tri mjeseca, a što je prethodno utvrđeno u pregovorima sa Sindikatом državnih službenika i namještenika Općine Busovača. Međutim, Odlukom o izvršenju Budžeta, niti Sporazumom sa Sindikatом nije utvrđena visina boda za obračun plaće.

Visina boda za obračun plaće za 2021. godinu nije utvrđena Odlukom o izvršenju Budžeta, što nije u skladu sa članom 5. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Najviša neto plaća (bez minulog rada) u 2021. godini iznosila je 3.689 KM, najniža 740 KM, a prosječna 1.523 KM.

¹⁷ „Sl. glasnik Općine Busovača“, br. 1/11

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 6/20, 11/21

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17

Odlukom o radnom vremenu Općine Busovača iz 2012. godine utvrđeno je sedmično radno vrijeme u trajanju od 40 sati (sa pauzom u periodu od 10 h do 10:30 h), a raspoređuje se na pet radnih dana u sedmici i traje od 8 do 16 sati. Ovako utvrđeno radno vrijeme ne ispunjava potreban sedmični fond od 40 sati, jer vrijeme odmora u toku radnog vremena ne ulazi u radno vrijeme shodno članu 44. stav 1. i 3. Zakona o radu u FBiH.

Revizijom smo utvrdili da se ocjenjivanje rada zaposlenika ne vrši na propisanim obrascima, već se rješenja o ocjenjivanju donose na usmeni prijedlog rukovodećeg državnog službenika. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH, Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH, Pravilnikom o ocjenjivanju rada državnih službenika u tijelima državne službe u FBiH.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 211.523 KM, a odnose se na: naknadu za topli obrok (86.540 KM), otpremninu zbog prestanka radnog odnosa (59.677 KM), pomoć u slučaju smrti i ostalih bolesti (23.622 KM), regres za godišnji odmor (22.816 KM), naknadu za prevoz na posao i sa posla (17.056 KM) i darove i druga primanja službenika (1.812 KM).

Pravilnikom o plaćama i naknadama državnih službenika i namještenika općinskog organa državne službe Busovača utvrđena je visina naknada: *naknada za topli obrok* isplaćuje se u visini 1% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema zadnjem statističkom podatku; *otpremnina zbog prestanka radnog odnosa* u visini pet ostvarenih prosječnih neto isplata isplaćenih u prethodnih pet mjeseci; *regres za korištenje godišnjeg odmora* u visini 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH; *pomoć u slučaju smrti* u visini od dvije prosječne plaće isplaćene u FBiH; *naknada za prevoz na posao i sa posla* utvrđuje se rješenjem o naknadi u visini mjesečne karte, na osnovu zahtjeva zaposlenika i potvrde prijevoznika.

Uvidom u obračun i isplata naknada troškova zaposlenika utvrdili smo da se vrše u skladu s Pravilnikom i nisu konstatovane nepravilnosti.

Preporuke:

- **ocjenjivanje državnih službenika i namještenika vršiti u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH;**
- **uskладiti Odluku o radnom vremenu s odredbama Zakona o radu u dijelu odmora u toku radnog vremena.**

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 1.174.735 KM. Strukturu izdataka čine: izdaci za tekuće održavanje (366.717 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (356.638 KM), ugovorene i druge posebne usluge (338.297 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (56.925 KM), izdaci za energiju (34.573 KM), izdaci za osiguranje i bankarske usluge (10.226 KM), izdaci za prijevoz i gorivo (8.143 KM), izdaci za najamninu (2.436 KM) i putni troškovi (780 KM).

Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (356.638 KM) se najvećim dijelom odnose na zajedničku komunalnu potrošnju u iznosu od 182.627 KM i održavanje javne rasvjete u iznosu od 132.231 KM.

Članom 20. Odluke o izvršenju Budžeta definisano je da se sredstava za komunalnu potrošnju koriste u skladu sa sklopljenim ugovorima i ispostavljenim računima.

Općina osigurava obavljanje djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje u skladu s odredbama Zakona o komunalnoj djelatnosti.²⁰ Prema Zakonu, obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti koje se finansiraju iz općinskoga budžeta, općina obavezno povjerava javnom preduzeću komunalnih djelatnosti, koje je odlukama općinskoga vijeća osnovano za obavljanje tih komunalnih djelatnosti. Ako javno komunalno preduzeće ne posjeduje odgovarajuće tehnološke i ekonomske uslove za obavljanje povjerenih komunalnih djelatnosti, odnosno dijela pojedinih komunalnih djelatnosti, obavljanje tih djelatnosti može se povjeriti drugom pravnom licu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

²⁰ „Sl. novine Srednjobosanskog kantona“, br. 13/13

Zajednička komunalna potrošnja (182.627 KM) najvećim dijelom se odnosi na troškove obavljanja komunalnih djelatnosti (čišćenje saobraćajnih, javnih i drugih površina, zbrinjavanje komunalnog otpada, odvođenje oborinskih voda, kanalizacije i otvorenih kanala, održavanje i uređenje javnih zelenih površina i parkova, dekoracija grada i pranje ulica) po ugovoru sa Javnim komunalnim preduzećem „Komunalac“ d.o.o. Busovača (u daljem tekstu: JKP „Komunalac“) od 20. 2. 2021. godine. Ukupna vrijednost ugovorenih usluga za 2021. godinu iznosi 122.000 KM.

Ovim ugovorom obuhvaćene su djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje koje obavlja JKP „Komunalac“, sa navedenim obimom, vrstom i cijenom usluga, a nadzor nad provođenjem ugovora vrši Inspektor za komunalnu problematiku i lokalne puteve. Prema prezentiranoj dokumentaciji, uz svaku ispostavljenu fakturu dostavlja se i izvještaj o izvršenim radovima koji ovjerava direktor JKP „Komunalac“ i Inspektor za komunalnu problematiku i lokalne puteve.

Izdaci za održavanje javne rasvjete (132.231 KM) odnose se na nabavku, isporuku i ugradnju sijalica za javnu rasvjetu, te demontažu i montažu svjetiljki ulične javne rasvjete. Za održavanje javne rasvjete proveden je postupak javne nabavke te zaključen ugovor 24. 11. 2020. godine sa firmom „GEWIS“ d.o.o. Busovača na period od jedne godine u ukupnoj vrijednosti od 116.162 KM. U revidiranoj godini proveden je novi postupak javne nabavke i zaključen ugovor 19. 11. 2021. godine također sa istim dobavljačem „GEWIS“ d.o.o. Busovača u ukupnoj vrijednosti od 117.000 KM. Uvidom u odabrani uzorak utvrdili smo da se održavanje javne rasvjete vršilo u skladu sa zaključenim ugovorom. Nakon izvršenih radova dobavljač dostavlja fakturu koju pregleda i potpisuje komunalni inspektor. Međutim, nije se sačinjavao zapisnik o izvršenom nadzoru izvedenih radova.

U okviru *izdataka za tekuće održavanje (366.717 KM)* najveći dio se odnosi na izdatke za javnu rasvjetu u iznosu od 181.305 KM i zimsko održavanje puteva u iznosu od 122.281 KM.

Izdaci za javnu rasvjetu se najvećim dijelom odnose na utrošenu električnu energiju za javnu rasvjetu u mjesnim zajednicama.

Za zimsko održavanje puteva potpisana su dva okvirna sporazuma za period 15. 11. 2020. do 15. 4. 2024. godine u 2020. godini sa „SKI-MIĆI“ d.o.o. Busovača u vrijednosti 181.313 KM i „MERKEZ-OIL“ d.o.o. Novi Travnik u vrijednosti od 176.904 KM. Na osnovu okvirnih sporazuma zaključeni su pojedinačni ugovori za period od 15. 11. 2020. do 15. 4. 2021. godine i od 15. 11. 2021. do 15. 4. 2022. godine. Uvidom u analitičke kartice i izdate fakture dobavljača, utvrdili smo da su u revidiranoj godini po navedenom osnovu izdate fakture u ukupnom iznosu od 121.578 KM, dok su u knjigovodstvenoj evidenciji troškovi iskazani u iznosu od 104.028 KM. Konstatujemo da su izdaci po osnovu zimskog održavanja puteva podcijenjeni za iznos od 17.550 KM, zbog pogrešnog knjigovodstvenog evidentiranja datog avansa u prethodnoj godini.

Pored ovih izdataka, na poziciji zimskog održavanja su evidentirana i nepovratna davanja mjesnim zajednicama u ukupnom iznosu od 9.800 KM za radove na zimskom održavanju za prilazne puteve koji nisu obuhvaćeni redovnim planom zimskog održavanja. Naime, odlukom načelnika od 6. 12. 2021. godine odobrena su sredstva mjesnim zajednicama u ukupnom iznosu od 19.600 KM za navedene namjene. Preostali odobreni iznos od 9.800 KM je knjigovodstveno evidentiran tek u 2022. godini, zbog čega su rashodi i kratkoročne obaveze podcijenjeni za 9.800 KM.

Priznavanje rashoda i izdataka nije se zasnivalo na modificiranom računovodstvenom principu nastanka događaja, prema kojem se rashodi i izdaci priznaju u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Izdaci za javnu rasvjetu (električna energija) i izdaci za mjesne zajednice u svrhu zimskog održavanja puteva nisu Budžetom planirani i knjigovodstveno evidentirani na odgovarajućim pozicijama po vrsti troška, u skladu s kontnim planom koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.²¹

²¹ Preporuka data u tački 5. Izvještaja

Ugovorene i druge posebne usluge (338.297 KM) najvećim dijelom odnose se na izdatke za naknade općinskim vijećnicima (134.454 KM), izdatke za rad komisija (88.593 KM) i ostale ugovorene usluge (85.047 KM).

Naknade općinskim vijećnicima (134.454 KM) regulisane su Odlukom o visini naknade vijećnicima iz 2019. godine. Članovima Vijeća za vršenje funkcije vijećnika pripada mjesečna naknada u iznosu od jedne trećine prosječne neto plaće zaposlenih u FBiH, objavljene u „Službenim novinama FBiH“ za prethodna tri mjeseca, kao i po 50 KM sa svaku održanu sjednicu na kojoj su prisutni. Odlukom o utvrđivanju visine naknade članovima stalnih i povremenih radnih tijela koje imenuje Općinsko vijeće Busovača iz 2009. godine, utvrđena je naknada članovima stalnih radnih tijela koje imenuje Vijeće. Vijećniku koji je član stalnog radnog tijela pripada naknada u visini 30 KM za svaku sjednicu, izuzev za komisiju za procjenu prometne vrijednosti nekretnina za koju pripada naknada od 15 KM. Naknade se obračunavaju na osnovu zapisnika o prisustvu na sjednici. Do kraja godine održano je devet sjednica Vijeća, a naknade su se obračunavale i isplaćivale u skladu s Odlukom.

Izdaci za rad komisija (88.593 KM) odnose se na isplate naknada zaposlenima i vanjskim saradnicima koji su angažovani u komisijama. Najvećim dijelom odnose se na: komisiju u postupku izdavanja rješenja o upotrebi izgrađenog poslovnog kompleksa (13.713 KM), komisiju za procjenu vrijednosti nekretnina (8.503 KM), tim za izradu strategije razvoja Općine (7.500 KM), komisiju za ažuriranje procjene ugroženosti Općine Busovača (5.000 KM), komisiju za javne nabavke (4.920 KM), komisiju za tehnički pregled i tehnički prijem objekta (4.611 KM), komisiju za utvrđivanje minimalnih tehničkih uslova za gradnju objekta u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti (3.518 KM), komisiju u postupku ocjene elaborata zaštite okoliša (2.290 KM) i operativni centar civilne zaštite (1.590 KM).

U odabranom uzorku utvrdili smo da obračun naknada zaposlenicima, po osnovu angažmana u komisijama u iznosu od najmanje 45.000 KM, nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti, kako je propisano Zakonom o porezu na dohodak²² i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak,²³ te Zakonom o doprinosima²⁴ i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa,²⁵ zbog čega nisu obračunati i uplaćeni propisani porez i doprinosi. Napominjemo da je navedenim propisima utvrđeno da naknade zaposlenicima po osnovu angažmana po bilo kom osnovu, a u vezi sa nesamostalnom djelatnošću, neovisno o tome da li se ti poslovi obavljaju u toku ili izvan radnog vremena, imaju karakter oporezivog prihoda od nesamostalne djelatnosti. Shodno tome, obaveza poslodavca je da obračuna i uplati porez i pune doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama shodno važećim propisima.

U okviru *ostalih ugovorenih usluga (85.047 KM)* evidentirani su i ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima. Revizijom smo utvrdili da su se ugovori u ukupnom iznosu od 16.069 KM zaključivali za obavljanje poslova koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (poslovi višeg referenta za održavanje premjera zemljišta i katastra nekretnina, poslovi ovjere i arhiviranja dokumentacije, blagajnički poslovi, provođenje postupaka javnih nabavki).

Ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima za obavljanje redovnih poslova iz nadležnosti koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji. Radi se o redovnim poslovima, zbog čega i ne mogu imati karakter i tretman ugovora o djelu, odnosno ugovora o privremenim i povremenim poslovima. **Naime, za obavljanje poslova koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i koji se obavljaju u kontinuitetu izvršioi se angažuju u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH.**

²² „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

²³ „Sl. novine FBiH“, br. 48/21, 77/21 i 20/22

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16

²⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17

Preporuke:

- *rashode i izdatke priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;*
- *poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima;*
- *angažovanje izvršilaca za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji vršiti u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH.*

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi planirani su Budžetom u iznosu od 1.121.800 KM, a realizovani su u iznosu od 1.256.397 KM. Realizacija iznad Budžetom odobrenih sredstava najvećim dijelom se odnosi na transfere drugim nivoima vlasti (transfere mjesnim zajednicama) i transfere pojedincima (tekuća rezerva i stipendije studentima).

Njihova struktura je: tekući transferi neprofitnim organizacijama (651.660 KM), tekući transferi drugim nivoima vlasti (328.734 KM), tekući transferi pojedincima (258.734 KM), subvencije javnim preduzećima (5.000 KM) i drugi tekući rashodi (12.269 KM).

Transferi neprofitnim organizacijama (651.660 KM) odnose se na: transfer neprofitnim organizacijama (506.260 KM), transfer za političke stranke (40.000 KM), transfer udruženjima građana (34.400 KM), transfer za Hitnu pomoć (25.000 KM), transfer Općinskom pravobranilaštvu Vitez (24.000 KM) i transfer vjerskim zajednicama (22.000 KM).

Transferi neprofitnim organizacijama (506.260 KM) najvećim dijelom se odnose na finansiranje rada korisnika utvrđenih Budžetom: Javna ustanova Centar za socijalni rad (249.193 KM), Udruženje dobrovoljnih vatrogasaca Busovača (135.516 KM), Gradska biblioteka (83.041 KM) i Radio stanica Busovača (14.000 KM). Sredstva se doznavačavaju mjesečno za finansiranje troškova plaća, naknada zaposlenih i materijalnih troškova, na osnovu zahtjeva korisnika. Odlukom o izvršenju Budžeta nije utvrđen način izvještavanja o utrošku sredstava, a utvrdili smo da je Izvještaj o radu Centra za socijalni rad za 2020. godinu, Vijeće razmatralo u 2021. godini, dok su izvještaji o radu ostalih korisnika za 2020. godinu razmatrani tek u 2022. godini. Dakle, sredstva tekuće godine odobravaju se korisnicima, iako nisu dostavili izvještaje o utrošku sredstava za prethodnu godinu, što nije u skladu s članom 57. Zakona o budžetima.

Transfer udruženjima građana (34.400 KM) odnosi se na: udruženja proistekla iz rata (13.200 KM), ostala nevladina udruženja (15.150 KM), Crveni križ Busovača (3.650 KM) i Vijeće mladih Općine Busovača (2.400 KM). Revizijom smo utvrdili da se raspodjela sredstava vrši na prijedlog nadležne službe po utvrđenim kriterijima za udruženja proistekla iz rata, a za ostala nevladina udruženja sredstva na osnovu dostavljenih zahtjeva. Odlukom o izvršenju Budžeta nije utvrđena obaveza izvještavanja o utrošku sredstava, nisu zaključeni ugovori sa korisnicima sredstava, niti su oni dostavljali izvještaje o utrošku. Nadležna Služba je u 2022. godini uputila Vijeću inicijativu da se u Program rada Vijeća za 2022. godinu uvrsti informacija o radu i finansiranju poslovanja ovih udruženja za 2021. godinu.

Iako korisnici sredstava nisu dostavljali izvještaje o utrošku za prethodnu godinu, doznavačavala su im se sredstva tekuće godine, što nije u skladu s članom 57. Zakona o budžetima u FBiH.

Transfer za političke stranke (40.000 KM) se realizuje prema kriterijima utvrđenim Zakonom o finansiranju političkih stranaka u BiH. Sredstva su doznavačena za četiri političke stranke: Stranka demokratske akcije (15.520 KM), Hrvatska demokratska zajednica (15.600 KM), Demokratska fronta (3.960 KM) i Socijaldemokratska partija (4.920 KM).

Transfer Općinskom pravobranilaštvu Vitez (24.000 KM) realizuje se na osnovu Ugovora o finansiranju Općinskog pravobranilaštva Vitez, koje je osnovano Odlukom općinskih vijeća Općine Vitez i Općine Busovača. Prema ugovoru, Općina finansira troškove Općinskog pravobranilaštva Vitez u iznosu od 2.000 KM mjesečno, a razliku finansira Općina Vitez.

Tekući transferi drugim nivoima vlasti (328.734 KM) odnose se na: transfer mjesnim zajednicama (177.046 KM), transfer za sport (113.239 KM), transfer za kulturu (31.570 KM), transfer za izbore (5.079 KM) i transfer savezu općina i gradova (1.800 KM).

Na poziciji *transfera mjesnim zajednicama (177.046 KM)* najvećim dijelom su evidentirani izdaci za tekuće održavanje. Naime, uvidom u odabrane uzorke utvrdili smo da se odnose na nabavku građevinskog materijala za potrebe mjesnih zajednica, a na osnovu ugovora o nabavci koje je Općina zaključila sa odabranim ponuđačima nakon provođenja postupaka javne nabavke. Na osnovu pojedinačnih zahtjeva mjesnih zajednica i vlastitog učešća u projektu kroz radni angažman, Općina vrši nabavku i plaćanje potrebnog materijala za mjesne zajednice. Imajući u vidu da ovi izdaci nemaju karakter nepovratnih davanja, konstatujemo da planiranje i knjigovodstveno evidentiranje ovih izdataka nije izvršeno u skladu s Kontnim planom, koji je sastavni dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Pored nabavke materijala za potrebe mjesnih zajednica, u okviru ovih izdataka evidentirano je i 6.600 KM doznačenih mjesnim zajednicama u svrhu finansiranja materijalnih troškova (po 300 KM za 22 mjesne zajednice).

Transfer za sport (113.239 KM) se prema Odluci o izvršenju Budžeta, realizuje na osnovu kriterija koje donosi Upravno vijeće Sportskog saveza. Pravilnikom o kriterijima za raspodjelu finansijskih sredstava namijenjenih sportu iz budžeta Općine, koji je donijelo Upravno vijeće Sportskog saveza Općine 12. 3. 2021. godine, utvrđeno je da sredstva predviđena za sport usmjeravaju za sufinansiranje rada Sportskog saveza Općine, registrovanih sportskih klubova i drugih sportskih organizacija i sufinansiranje programa razvoja invalidnog sporta (95% sredstava sportskim klubovima i 5% Sportskom savezu Općine). Finansijska sredstva namijenjena sportskim klubovima i organizacijama dijele se fiksno 20% i varijabilni dio 80%. Varijabilni dio se raspoređuje na osnovu kriterija utvrđenih Pravilnikom.

Upravno vijeće Sportskog saveza Općine je 1. 7. 2021. godine donijelo Odluku o procentualnoj raspodjeli planiranih finansijskih sredstava za sport prema kojoj su sredstva u iznosu od 110.000 KM raspoređena na način: 10.000 KM registrovanim fudbalskim klubovima (NK Busovača, FK Kačuni i OFK Lugovi) za održavanje fudbalskih terena, 5.000 KM Sportskom savezu za organizovanje manifestacije „Izbor najboljeg sportaša Busovače“, 15.000 KM za fiksni dio svim klubovima (po 714 KM), 40.000 KM fudbalskim klubovima registrovanim na području Općine i 40.000 KM svim ostalim klubovima po usvojenim procentima.

Prema Pravilniku, svi korisnici sredstava su dužni nadležnoj službi dostaviti godišnje izvještaje o radu sa posebnim osvrtom na pravdanje budžetskih sredstava. Nadležna služba je dostavila Vijeću u 2021. godini Informaciju o aktivnostima sportskih klubova registrovanih na području Općine za 2020. godinu u kojoj su, pored sportskih aktivnosti, navedeni i finansijski podaci o poslovanju klubova. Do okončanja revizije Vijeće nije razmatralo navedenu informaciju.

U okviru tekućih transfera pojedincima (258.734 KM) iskazani su: tekuća rezerva (123.232 KM), stipendije studentima (75.000 KM), sredstva za zaštitu i spašavanje (32.902 KM), socijalne pomoći Centru za socijalni rad (24.000 KM) i transfer za djecu s poteškoćama u razvoju (3.600 KM).

Stipendije studentima (75.000 KM) realizovane su putem javnog konkursa. Sredstva su odobrena za svih 75 studenata koji su ispunjavali uslove, iako je Budžetom planirano 45.000 KM za ove namjene.

Planiranje i knjigovodstveno evidentiranje izdataka za tekuće održavanje (po mjesnim zajednicama) nije vršeno u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Također, određene pozicije rashoda realizovane su iznad iznosa odobrenih Budžetom za te namjene.²⁶ Iako korisnici nisu dostavljali izvještaje o namjenskom utrošku sredstava za prethodnu godinu, doznačavala su im se sredstva tekuće godine.

²⁶ Preporuka data u tački 5. Izvještaja

S korisnicima sredstava nisu se zaključivali ugovori kojima bi se utvrdila obaveza izvještavanja o namjenskom utrošku, niti je vršen nadzor nad namjenskim utroškom svih doznačenih sredstava u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.

Preporuka:

- *s korisnicima transfera neprofitnim organizacijama zaključivati ugovore kojima će se utvrditi obaveza izvještavanja o namjenskom utrošku doznačenih sredstava, te vršiti nadzor nad njihovim namjenskim utroškom.*

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi iskazani su u iznosu od 58.000 KM, a odnose se na transfer za JKP „Komunalac“ u iznosu od 52.000 KM i Mjesnu zajednicu Ivančica u iznosu od 6.000 KM. Kapitalni transferi su najvećim dijelom realizovani iz primljenih transfera (47.800 KM).

Na osnovu odluka načelnika JKP „Komunalac“ su odobrena sredstva u iznosu od 50.000 KM za nabavku specijalnog komunalnog vozila za skupljanje i prevoz komunalnog otpada i 2.000 KM za rekonstrukciju električnih instalacija. Napominjemo da prilikom planiranja rashoda u svrhu nepovratnih davanja u svrhu nabavke kapitalne imovine, nije postupljeno u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH²⁷ i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike Općine Busovača. Naime, nabavka komunalnog vozila je planirana u okviru kapitalnih izdataka, iako se ne radi o ulaganjima Općine, već o kapitalnim transferima. Korisnik sredstava je 7. 3. 2022. godine dostavio Izvještaj o namjenskom utrošku doznačenih sredstava.

Transfer Mjesnoj zajednici Ivančica odobren je za rekonstrukciju Doma mladih iz namjenskih sredstava doznačenih od Ministarstva prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova Srednjobosanskog kantona.

Nisu zaključeni ugovori o korištenju namjenskih sredstava kojima bi se utvrdila obaveza izvještavanja o namjenskom utrošku.

6.1.2.5 Izdaci za kamate

Izdaci za kamate iskazani su u iznosu od 7.794 KM i odnose se na plaćene kamate i naknade za dugoročne kredite. Napominjemo da izdaci po osnovu kamata nisu planirani Budžetom na odgovarajućem kontu u skladu s prihvaćenim kontnim planom, koji je sastavni dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

6.1.2.6 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 1.812.042 KM, a odnose se na: rekonstrukciju i investiciono održavanje (1.478.604 KM), ulaganje u tuđa stalna sredstva (171.348 KM), nabavku građevina (118.251 KM), opreme (34.932 KM) i zemljišta (8.907 KM). U odnosu na Budžetom odobrena sredstva (920.000 KM), ovi izdaci su realizovani više za 892.042 KM (97%). Za dio prekoračenja nam je prezentirana odluka načelnika o unosu sredstava u Budžet po osnovu neplaniranih namjenskih transfera koja su većim dijelom (271.154 KM) realizovana za kapitalne izdatke. Međutim, za preostali dio stvorenih obaveza na teret Budžeta u iznosu od 620.888 KM nije nam prezentirana adekvatna dokumentacija. **Preuzimanje obaveza iznad visine odobrene Budžetom za te namjene nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.**²⁸

²⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 60/14

²⁸ Preporuka data u tački 5. Izvještaja

Izdaci za rekonstrukciju i investiciono održavanje (1.478.604 KM) najvećim dijelom odnose se na asfaltiranje, rekonstrukciju i sanaciju lokalnih puteva i udarnih rupa na području Općine na osnovu okvirnog sporazuma zaključenog 28. 6. 2021. godine sa „Orman“ d.o.o. Kiseljak, nakon provedenog otvorenog postupka u 2021. godini. Okvirni sporazum je zaključen u vrijednosti od 2.202.604 KM na period od 24 mjeseca. Do kraja 2021. godine na osnovu okvirnog sporazuma zaključeno je 11 pojedinačnih ugovora ukupne vrijednosti 961.322 KM. Izvršili smo uvid u postupak javne nabavke i realizaciju pojedinačnih ugovora te nismo utvrdili značajnije nepravilnosti. U okviru ovih izdataka evidentirani su i izdaci u ukupnom iznosu od 245.495 KM na osnovu pojedinačnih ugovora zaključenih po prethodnom okvirnom sporazumu sa istim dobavljačem od 22. 8. 2019. godine.

6.1.2.7 Izdaci za otplatu dugova

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u iznosu od 7.468 KM. Odnose se na otplate glavnice dugoročnih kredita dospjelih za plaćanje u 2021. godini.

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2021. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2021. godinu	Ostvareno u 2021. godini	Ostvareno u 2020. godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	4.850.000	6.315.043	5.701.988	130,2
I.1.	Prihodi od poreza	2.940.500	3.694.294	3.047.424	125,6
I.2.	Neporezni prihodi	989.500	1.504.112	1.232.354	152,0
I.3.	Primljeni transferi	920.000	1.116.637	1.422.210	121,4
II	RASHODI	3.680.000	3.984.301	4.070.921	108,3
II.1.	Tekući rashodi	3.590.000	3.918.507	4.070.921	109,2
II.2.	Kapitalni transferi	0	58.000	0	
II.3.	Izdaci za kamate	0	7.794	0	
II.4.	Tekuća budžetska rezerva	90.000			
III	TEKUĆI SUFICIT (I – II)	1.170.000	2.330.742	1.631.067	199,2
IV	NETO NABAVKA STAL. SREDST. (IV.2. – IV.1.)	920.000	1.812.042	1.588.057	197,0
IV.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	41.610	
IV.2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	920.000	1.812.042	1.629.667	197,0
V	UKUPAN SUFICIT/DEFICIT (III – IV)	250.000	518.700	43.010	207,5
VI	NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (VI.1. – VI.2.)	0	0	0	
VI.1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	
VI.2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	
VII	NETO OTPLATE DUGOVA (VII.1. - VII.2.)	(250.000)	(7.468)	0	3,0
VII.1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	
VII.2.	Izdaci za otplate dugova	250.000	7.468	0	3,0
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V + VI + VII)	0	511.232	43.010	

Podaci iz Bilansa stanja:

Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	184.210		-
Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima		332.235	

U 2021. godini ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 511.232 KM.

Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima na 31. 12. 2021. godine u Bilansu stanja iskazan je u iznosu od 184.210 KM. U odnosu na prethodnu godinu kada je iskazan višak rashoda nad prihodima u iznosu od 332.235 KM, ova pozicija je uvećana za 516.445 KM. Uvećanje ne odgovara iskazanom finansijskom rezultatu, s obzirom na to da su izvršena korektivna knjiženja u korist finansijskog rezultata u iznosu od 5.213 KM.

Rashodi i izdaci nastali u tekućoj godini u iznosu od 17.550 KM evidentirani su u 2020, a u iznosu od 9.800 KM u 2022. godini, što je imalo za posljedicu da je ukupan finansijski rezultat precijenjen za 27.350 KM, a neraspoređeni višak prihoda nad rashodima za 9.800 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH (obrazloženo u tački 6.1.2.2 Izvještaja).

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

6.2.1.1 Novčana sredstva

Novčana sredstva iskazana su u iznosu od 1.595.056 KM. Općina pored depozitnog i transakcijskog računa, ima otvoren i namjenski račun prikupljanje i utrošak sredstava za zaštitu i spašavanje i devizni račun. Revizijom smo utvrdili da se sva prikupljena sredstva po osnovu uplaćenih javnih prihoda dnevno prenose sa depozitnog na transakcijski račun kako je i predviđeno Zakonom o trezoru u FBiH. **Međutim, sredstva od posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća ne usmjeravaju se na poseban namjenski račun otvoren za tu namjenu, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.**

Preporuka:

- *sredstva od posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća usmjeravati na poseban namjenski račun u skladu s odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.*

6.2.1.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 936.778 KM, a odnose se na potraživanja od kupaca u iznosu od 876.516 KM, sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 56.488 KM i unaprijed plaćenu robu i usluge (dati avansi) u iznosu od 3.774 KM.

Potraživanja od kupaca odnose se na potraživanja za komunalnu naknadu u iznosu od 484.238 KM, vatrogasnu naknadu u iznosu od 381.686 KM i naknadu za zakup i zauzimanje javnih površina u iznosu od 10.592 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je Općina poduzimala aktivnosti na naplati potraživanja. Nadležna služba je dostavila opomene pred tužbu za 442 fizička lica koji su na 31. 12. 2021. godine imali dug za komunalnu naknadu u iznosu preko 100 KM. Također, opomene su poslone i za 64 pravna lica koji su na 31. 1. 2022. godine imali dug preko 100 KM za komunalnu i vatrogasnu naknadu. U toku revidirane godine putem Javnog pravobranilaštva su podneseni zahtjevi za pokretanje tužbe nadležnom sudu protiv 97 pravnih i fizičkih lica u ukupnom iznosu od 62.204 KM. U međuvremenu je dio potraživanja naplaćen, te je na kraju godine preostali iznos utuženih potraživanja preknjižen na sumnjiva i sporna u iznosu od 56.488 KM. U toku godine je izvršen i otpis potraživanja za vatrogastvo u iznosu od 31.994 KM i za komunalnu naknadu od 4.632 KM nakon obustave postupka pred nadležnim sudom.

Revizijom smo utvrdili da potraživanja po osnovu komunalne i vatrogasne naknade za koja su ranijih godina pokrenuti sudski postupci u iznosu od najmanje 152.404 KM nisu preknjižena na sumnjiva i sporna, kako je to propisano Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike Općine, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Usaglašavanje stanja potraživanja putem izvoda otvorenih stavki provedeno je samo po osnovu zakupa, dok za ostala potraživanja nije izvršeno usaglašavanje, što je obaveza utvrđena Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *potraživanja starija od šest mjeseci iskazivati na poziciji sumnjivih i spornih i provoditi usaglašavanje stanja shodno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike Općine Busovača.*

6.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Općine na 31. 12. 2021. godine, iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti od 10.397.763 KM (nabavne vrijednosti 12.792.162 KM i ispravke vrijednosti 2.394.399 KM). Strukturu stalnih sredstava po nabavnoj vrijednosti čine: ceste i mostovi (5.288.758 KM), zemljište i šume (3.306.239 KM), zgrade i stanovi (2.316.121 KM), oprema (1.003.767 KM), sredstva u pripremi (562.689 KM), stalna sredstva u obliku prava (197.023 KM) i vanjska osvjetljenja i pločnici (117.565 KM).

Stanje stalnih sredstava nije usaglašeno sa izvorima stalnih sredstava koji su iskazani u iznosu od 10.171.985 KM, te su stalna sredstva veća od izvora stalnih sredstava za 225.778 KM. Ovo neslaganje iskazano je i u početnom stanju te se prenosi iz ranijeg perioda.

Za iskazana stalna sredstva Općina ne vodi pomoćnu evidenciju, odnosno ne vodi knjigu kapitalne imovine, kako je propisano članom 7. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 59. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Uvidom u knjigovodstvene evidencije i ispis posjedovnih listova, nismo mogli potvrditi da je evidentirana sva imovina (zemljište i objekti) u vlasništvu Općine.

Također, u svojim poslovnim knjigama Općina nije evidentirala ceste i objekte infrastrukture koji su joj Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH dati u nadležnost na upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti. Iskazano knjigovodstveno stanje se odnosi samo na izvršena ulaganja u ceste. Zakonom o cestama FBiH²⁹ definisano je da upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu lokalnih cesta vrše nadležni općinski organi, kao i da općinski organi vode evidenciju (bazu podataka) cesta, objekata, saobraćajne signalizacije i opreme na cestama i katastra cestovnog zemljišnog pojasa. Općina ne raspolaže potpunim podacima vezanim za ceste na njenom području, niti je poduzimala aktivnosti vezano za popis i procjenu vrijednosti u cilju njihovog knjigovodstvenog evidentiranja.

Vezano za objekte komunalne infrastrukture, Općina nije jasno regulisala način upravljanja, održavanja, povećanja vrijednosti u poslovnim knjigama i druga pitanja vezana za knjigovodstveno evidentiranje izvršenih ulaganja sa JKP „Komunalac“.

Općina nije uspostavila knjigu kapitalne imovine, nismo mogli potvrditi strukturu stalnih sredstava nabavne vrijednosti od 10.307.270 KM koja se odnosi na dio cesta, građevina i opreme, a nije izvršeno ni usaglašavanje stalnih sredstava s njihovim izvorima. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuke:

- ***uspostaviti pomoćnu evidenciju stalnih sredstava i izvršiti njihovo usaglašavanje sa izvorima stalnih sredstava, kako je to propisano Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;***
- ***ugovorima s Javnim komunalnim preduzećem „Komunalac“ d.o.o. Busovača definisati međusobna prava i obaveze u vezi s upravljanjem, korištenjem i održavanjem vodovodne i kanalizacione infrastrukture.***

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 2.573.906 KM, a odnose se na kratkoročna razgraničenja u iznosu od 2.018.050 KM, obaveze prema zaposlenicima u iznosu od 344.788 KM i kratkoročne tekuće obaveze u iznosu od 211.068 KM.

²⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 12/10, 16/10 i 66/13

U okviru kratkoročnih razgraničenja iskazana su knjigovodstveno evidentirana potraživanja: komunalna naknada (514.959 KM), naknada za vatrogastvo (407.453 KM) i ostali razgraničeni prihodi (84.124 KM). Revizijom smo utvrdili da potraživanja nisu usaglašena sa kratkoročnim razgraničenjima, kako je to propisano Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike Općine Busovača. Naime, potraživanja po prethodno navedenim osnovama iskazana su u iznosu od 933.004 KM, a razgraničenja u iznosu od 1.006.535 KM, zbog čega neusaglašenost iznosi 73.531 KM.

Pored ovih potraživanja iskazani su i razgraničeni prihodi za namjenska sredstva u iznosu od 1.011.514 KM. Razgraničeni prihodi za namjenska sredstva se odnose na neutrošene primljene namjenske transfere od drugih nivoa vlasti (1.011.014 KM) i sredstva od posebne naknade za zaštitu i spašavanje (500 KM).

Obaveze prema zaposlenicima odnose se na obaveze za plaće i naknade plaća za decembar 2021. godine u iznosu od 58.931 KM, doprinose iz plaće u iznosu od 35.444 KM i naknade troškova zaposlenih u iznosu od 19.959 KM. Pored navedenog, u okviru ovih obaveza evidentirane su i obaveze u iznosu od 230.454 KM koje se, prema izjavi odgovorne osobe, odnose na obaveze za porez i doprinose nastale u periodu 1998.-2008. godine. Ove obaveze nisu izmirene u skladu s tada važećim propisima.

Kratkoročne tekuće obaveze odnose se na obaveze prema dobavljačima (155.926 KM), obaveze za tekuće transfere (32.798 KM) i obaveze za komisije i vijećničke paušale (22.344 KM).

Preporuke:

- *izvršiti analizu iskazanih potraživanja i kratkoročnih razgraničenja s ciljem njihovog usaglašavanja, kako je to propisano Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike Općine Busovača;*
- *poduzeti aktivnosti prema Poreznoj upravi FBiH kako bi se utvrdilo stvarno stanje obaveza po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa iz prethodnog perioda.*

6.2.4 Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 1.533.485 KM, a odnose se na obaveze po kreditima:

- za sanaciju komunalne infrastrukture – rekonstrukciju cjevovoda gradskog vodovoda Busovača u iznosu od 81.564 KM. Ugovor je zaključen 1998. godine sa Vladom FBiH, zastupanom po Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u vrijednosti od 106.095 USD. Kredit je odobren iz sredstava Svjetske banke na period od 30 godina uz grejs period od osam godina, a otplata kredita se vrši polugodišnje putem Razvojne banke FBiH;
- za Projekat Regionalni vodovod „Plava voda“ u iznosu od 1.451.921 KM, po ugovoru iz 2019. godine koji je zaključen sa Javnim preduzećem Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik i JKP „Komunalac“. Ovim ugovorom je uređeno servisiranje kredita Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: EBRD) i Razvojne banke Vijeća Evrope (u daljem tekstu: CEB) za navedeni projekat. Učešće Općine u povratu od ukupno zaduženih kreditnih sredstava u iznosu od 22.000.000 EUR iznosi 6,48% ili 1.425.600 EUR, plus troškovi kamata i ostalih naknada. Ugovorom je utvrđeno da će Javno preduzeće Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik otvoriti podračun za servisiranje duga dodijeljen Općini. Otplata kredita EBRD-a započela je u 2019. godini, dok otplata kredita CEB-a nije još uvijek.

Revizijom smo utvrdili da obaveze po osnovu ugovora s Javnim preduzećem Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik o servisiranju kredita Razvojne banke Vijeća Evrope, koje na 31. 12. 2021. godine iznose 1.394.116 KM, nisu knjigovodstveno evidentirane do sačinjavanja finansijskih izvještaja. Zbog toga Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza i izvora sredstava. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Dugoročne obaveze po osnovu ovog kredita Općina je u glavnu knjigu evidentirala u januaru 2022. godine.

6.2.5 Popis sredstava i obaveza

Godišnji popis stalnih sredstava, sitnog inventara, obaveza i potraživanja, novčanih sredstava u blagajni i zaliha pokrenut je Odlukom od 29. 12. 2021. godine, kojom su imenovane i popisne komisije (komisija za popis stalnih sredstava i sitnog inventara, komisija za popis novčanih sredstava, obaveza i potraživanja i komisija za popis stanja zaliha).

Popisne komisije su sačinile izvještaje u predviđenom roku, odnosno do 14. 1. 2022. godine. U izvještajima je navedeno da nema utvrđenih manjkova niti viškova, niti su komisije imale prijedlog za rashodovanje stalnih sredstava i sitnog inventara, te prijedlog za otpis potraživanja i obaveza. Međutim, izvještaji o izvršenom popisu nisu dostavljeni načelniku na odlučivanje, što nije u skladu s članom 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Uvidom u Izvještaj o popisu novčanih sredstava, obaveza i potraživanja utvrdili smo da je komisija izvršila samo popis novčanih sredstava, dok potraživanja i obaveze nisu popisani.

Popisne liste stalnih sredstava ne sadrže inventurni broj, knjigovodstveno stanje, cijenu i vrijednost stalnih sredstava, kao ni inventurne razlike. Također, utvrdili smo da je izvršen popis samo dijela stalnih sredstava (oprema).

Nije izvršen cjelovit popis sredstava, potraživanja i obaveza s obzirom na to da je izvršen popis samo jednog dijela stalnih sredstava, dok obaveze i potraživanja nisu ni popisane. Zbog toga ne možemo potvrditi da je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- **godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, te izvršiti usklađivanje njihovog knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 6.315.043 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 5.803.811 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tokom u iznosu od 511.232 KM. Stanje gotovine na početku godine iskazano je u iznosu od 765.378 KM, a na kraju godine 1.276.610 KM.

Revizijom smo utvrdili da su kao novčani primici iskazani prihodi koji su priznati u tekućoj godini. Navedeno znači da iskazani prihodi nisu prevedeni na stvarne novčane primitke (naplate). Također, u izvještaju o novčanim tokovima nije ispravno navedeno krajnje stanje gotovine. **Stoga smo utvrdili da izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu s članom 24. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.**³⁰

7. JAVNE NABAVKE

Plan javnih nabavki za 2021. godinu donesen je u januaru 2021. godine, kojim su planirane nabavke roba, usluga i radova ukupne procijenjene vrijednosti od 2.827.404 KM.³¹ Planirano je provođenje 44 postupka javnih nabavki, i to: tri otvorena postupka (1.497.600 KM), 20 konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda (1.191.580 KM) i 21 direktni sporazum (138.224 KM).

³⁰ Preporuka data u tački 6. Izvještaja

³¹ Sve iskazane vrijednosti javnih nabavki su sa PDV-om

U toku godine izvršeno je 19 izmjena i dopuna Plana javnih nabavki. Korigovani su broj, vrsta i vrijednost postupaka, tako da je ukupna procijenjena vrijednost planiranih nabavki 4.471.341 KM putem 67 postupaka, i to: tri otvorena postupka (2.609.099 KM), 29 konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda (1.631.498 KM), 34 direktna sporazuma (228.241 KM) i jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja (2.503 KM).

Imajući u vidu značajan broj izvršenih izmjena i dopuna Plana javnih nabavki, utvrdili smo da je najveći broj izmjena izvršen zbog naknadno doznačenih sredstava Općini od Federacije BiH, Srednjobosanskog kantona i mjesnih zajednica. Pojedini postupci koji su se planirali realizovati iz primljenih transfera, uvršteni su u prvobitni plan, iako sredstva nisu doznačena do kraja godine. Također, utvrdili smo da se u pojedinim slučajevima prilikom donošenja izmjena Plana nije vodilo računa o prethodno planiranim postupcima na koje se izmjena odnosi, tako da su i postupci na koje se odnosila izmjena ostali u planu javnih nabavki (npr. promjena vrste postupka, objedinjavanje dva postupka u jedan i slično). **Dakle, postupci javnih nabavki nisu se planirali kada je bilo izvjesno da će sredstva biti osigurana (zaključen ugovor o dodjeli sredstava), a prilikom sačinjavanja izmjena i dopuna nisu uzeti u obzir prethodno navedeni postupci u planu javnih nabavki na koje se izmjena odnosi.**

Prema prezentiranim podacima, do 31. 12. 2021. godine je od ukupno planiranih 67 provedeno 36 postupaka javnih nabavki, nakon kojih su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti od 3.167.099 KM i to: dva otvorena postupka (2.494.799 KM), 12 konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda (529.772 KM), 21 direktni sporazum (140.026 KM) i jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja (2.502 KM).

Izvršili smo uvid u procedure odabira najpovoljnijeg dobavljača putem javne nabavke u ukupnoj vrijednosti od 3.305.994 KM, i to za tri otvorena postupka³² u iznosu od 2.853.016 KM, osam konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda u iznosu od 422.680 KM, četiri direktna sporazuma u iznosu od 27.796 KM i jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja u iznosu od 2.502 KM.

Uvidom u provedene postupke nabavke građevinskog materijala, betona, građevinskih radova na domovima kulture i nabavke uglja, utvrdili smo da nisu provedeni odgovarajući postupci nabavke:

- provedena su dva konkurentska zahtjeva za dostavu ponuda za nabavku i sukcesivnu isporuku građevinskog materijala, te zaključena dva ugovora u vrijednosti od 39.137 KM i 54.461 KM sa istim dobavljačem;
- putem dva konkurentska zahtjeva za dostavu ponuda provedena je nabavka i sukcesivna isporuka betona, te su ugovori u vrijednosti od 106.002 KM zaključeni sa dva dobavljača;
- putem direktnog sporazuma sa istim dobavljačem zaključena dva ugovora za izvođenje građevinskih radova na domovima kulture u Općini ukupne vrijednosti od 13.990 KM;
- putem direktnog sporazuma zaključena su i dva ugovora za nabavku i isporuku uglja ukupne vrijednosti od 13.806 KM sa dva dobavljača.

Dakle, provedeno je više konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda i direktnih sporazuma, a s obzirom na ukupnu vrijednost predmeta nabavke, kao i da se radi o istovrsnim nabavkama, može se zaključiti da je vršeno dijeljenje predmeta nabavke, odnosno da nije proveden odgovarajući postupak.

Izvršena je nabavka roba i radova u iznosu od najmanje 227.396 KM bez primjene odgovarajućeg postupka, što nije u skladu s članovima 14. i 15. Zakona o javnim nabavkama, kojima je propisana vrsta postupka odabira najpovoljnijeg dobavljača u odnosu na predviđenu vrijednost nabavke.

³² Jedan otvoreni postupak za zimsko održavanje puteva planiran je i proveden u 2020. godini.

Javna nabavka za zimsko održavanje lokalnih puteva predviđena je Planom za 2020. godinu u kojoj je i proveden otvoreni postupak sa dva lota. Zaključena su dva okvirna sporazuma u novembru 2020. godine na period od 15. 11. 2020. godine do 15. 4. 2024. godine sa „SKI – MIĆI“ d.o.o. Busovača (181.313 KM) i „MERKEZ-OIL“ d.o.o. Novi Travnik (176.904 KM). Za period od 15. 11. 2020. godine do 15. 4. 2021. godine i period od 15. 11. 2021. godine do 15. 4. 2022. godine sa dobavljačima su zaključeni pojedinačni ugovori u iznosu od 45.328 KM („SKI-MIĆI“ d.o.o. Busovača) i iznosu od 44.226 KM („MERKEZ-OIL“ d.o.o. Novi Travnik). Prema Zakonu o budžetima u FBiH izrada budžeta zasniva se na trogodišnjem planiranju i budžetski korisnici planiraju rashode i izdatke predviđene za trogodišnji period (budžetska i naredne dvije godine). **Zaključivanjem okvirnog sporazuma na period od 15. 11. 2020. godine do 15. 4. 2024. godine obuhvaćeno je pet budžetskih godina, što je u suprotnosti s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.**

Članom 18. stav 3. Zakona o trezoru u FBiH utvrđeno je da se odabir banke za otvaranje računa za investiranje, transakcijskih računa i dobivanje ostalih usluga poslovnih banaka potrebnih za poslovanje trezora i JRT-a vrši u skladu s propisima kojima se uređuju javne nabavke. Platni promet u 2021. godini obavljao se putem depozitnog i tri transakcijska računa. „Ugovori o otvaranju računa za vršenje usluga unutrašnjeg platnog prometa“ zaključeni u prethodnom periodu (2007-2011.) sa tada Investiciono-Komercijalnom bankom d.d. Zenica, prema zakonskim propisima koji su tada bili na snazi. Svi ugovori su zaključeni na neodređen period. Zaključivanjem ugovora o pružanju finansijskih/bankarskih i drugih usluga na neodređeni period preuzimaju se obaveze na teret budžeta budućih perioda, iako se Dokumentom okvirnog budžeta planiraju okvirne vrijednosti rashoda i izdataka za samo tri godine.

Općina nije provela postupak javne nabavke za finansijske/bankarske usluge i gorivo u ukupnom iznosu od 14.504 KM, što nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i Zakona o trezoru u FBiH.

Izvršena je nabavka roba i radova u iznosu od najmanje 227.396 KM bez primjene propisanog postupka, a za nabavku roba i usluga u iznosu od 14.504 KM nije proveden postupak javne nabavke, što nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka:

- ***odabir postupka javne nabavke vršiti na osnovu njene procijenjene vrijednosti, te provesti postupak javnih nabavki za finansijske/bankarske usluga i gorivo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.***

8. SUDSKI SPOROVI

U skladu s Odlukom o osnivanju Općinskog pravobranilaštva koju su donijela općinska vijeća Općine Vitez i Općina Busovača i Zakonom o pravobranilaštvu Srednjobosanskog kantona, Općinsko pravobranilaštvo obavlja poslove koji su mu dati u nadležnost u cilju pravne zaštite imovine i imovinskih interesa općina za koje je osnovano.

Prema izvještaju o radu Općinskog pravobranilaštva za Općinu Busovača je bio 21 parnični predmet u radu, od čega 12 sporova protiv Općine (najvećim dijelom radi utvrđivanje prava vlasništva nad nekretninama). Završena su četiri parnična predmeta. U izvještajnom periodu je bilo ukupno 395 izvršnih predmeta, koji se odnose na potraživanja za komunalnu naknadu i naknadu za vatrogastvo, kao i zakup javnih površina i u svim predmetima je Općina tražilac izvršenja. Završeno je 47 predmeta i naplaćeno glavnice oko 11.532 KM za 34 izvršna predmeta, a za 13 izvršnih predmeta potraživanja nisu naplaćena.

Utvrđili smo da potencijalna potraživanja i obaveze po osnovu sudskih sporova u toku nisu iskazani u okviru vanbilansne evidencije.

Preporuka:

- *vršiti procjenu potencijalnih potraživanja i obaveza i iskazivati ih u okviru vanbilansne evidencije.*

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Općina je 20. 6. 2022. godine dostavila komentar na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2021. godinu, u kojem je navedeno da nemaju komentar koji bi imao značajniji uticaj na konačan Izvještaj o finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

NAPOMENA: Članu tima Adnanu Babiću, koji je učestvovao u reviziji, prestao je radni odnos u Uredu za reviziju institucija u FBiH 5. 6. 2022. godine.

**Koordinatorica rada u Sektoru za finansijsku
reviziju institucija kantona, gradova i općina**

Amela Mulahalilović

Voditeljica tima

Aida Nurkić

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu						
Naziv institucije: Općina Busovača						
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)	
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini			
1	2	3	4	5	6	
I PRIHODI (od 1 do 16)	4.850.000	6.315.043	5.701.988	1.465.043	130,2	
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	2.940.500	3.694.294	3.047.424	753.794	125,6	
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	500	2.636	299	2.136	527,2	
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	500	2.636	299	2.136	527,2	
Porezi na dobit preduzeća						
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća						
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0		
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	221	273	221		
4. Porez na imovinu	260.000	426.636	305.184	166.636	164,1	
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	649	520	649		
6. Porez na dohodak	734.200	837.278	746.631	103.078	114,0	
7. Prihodi od indirektnih poreza	1.945.800	2.426.731	1.994.479	480931	124,7	
8. Ostali porezi	0	143	38	143		
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	989.200	1.504.112	1.232.354	514.612	152,0	
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	46.000	98.485	19.202	52.485	214,1	
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	0	27.734	0	27.734		
Ostali prihodi od imovine	46.000	70.751	19.202	24.751	153,8	
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu						
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu						
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika						
Prihodi od privatizacije						
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju						
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	943.500	1.405.527	1.213.102	462.327	149,0	
Administrativne takse	45.000	52.182	51.124	7.182	116,0	
Sudske takse						
Komunalne naknade i takse	510.000	781.155	668.907	271.155	153,2	
Ostale budžetske naknade i takse	100.000	234.953	189.352	134.953	235,0	
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	182.000	193.797	188.823	11.797	106,5	
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	80.000	100.344	91.411	20.344	125,4	
Neplanirane uplate – prihodi	26.200	43.096	23.485	16.996	164,5	
Novčane kazne	300	100	50	(200)	33,3	
Drugi tekući prihodi						
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	920.000	1.116.637	1.422.210	196.637	121,4	
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija						
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	60.000	575.560	1.334.356	515.560	959,3	
13. Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada						
14. Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	860.000	541.077	0	(318.923)	62,9	
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora						
16. Donacije	0	0	87.854	0		
II RASHODI (od 1 do 7)	3.680.000	3.984.301	4.070.921	304.301	108,3	

1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.341.000	1.366.140	1.279.778	25.140	101,9
	Bruto plaće i naknade plaća	1.154.000	1.154.617	1.144.581	617	100,1
	Naknade troškova zaposlenih	187.000	211.523	135.197	24.523	113,1
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	121.200	121.235	120.845	35	100,0
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	1.096.000	1.174.735	981.522	78.735	107,2
	Putni troškovi	4.000	780	565	(3.220)	19,5
	Izdaci za energiju	28.000	34.573	29.627	6.468	123,5
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	202.000	356.638	574.576	(242.268)	176,6
	Nabavka materijala i sitnog inventara	37.000	56.925	50.618	10.936	153,9
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	10.000	8.143	5.793	(1.857)	81,4
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	0	2.436	644	1.436	
	Izdaci za tekuće održavanje	430.000	366.717	30.238	342.717	85,3
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	9.000	10.226	10.558	1.226	113,6
	Ugovorene i druge posebne usluge	376.000	338.297	278.903	(36.703)	90,0
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.031.800	1.256.397	1.688.776	224.597	121,8
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	199.200	328.734	440.258	127.734	165,0
	Tekući transferi pojedincima	144.200	258.734	568.200	90.534	179,4
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	688.400	651.660	675.318	(5.940)	94,7
	Subvencije javnim preduzećima	0	5.000	5.000	0	
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima					
	Subvencije finansijskim institucijama					
	Tekući transferi u inostranstvo					
	Drugi tekući rashodi	0	12.269	0	12.269	
5.	Kapitalni transferi	0	58.000	0	58.000	
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti					
	Kapitalni transferi pojedincima					
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	6.000	0	6.000	
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	52.000	0	52.000	
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima					
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama					
	Kapitalni transferi u inostranstvo					
6.	Izdaci za kamate	0	7.794	0	7.794	
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu					
	Izdaci za inostrane kamate					
	Kamate na domaće pozajmljivanje	0	7.794	0	7.794	
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama					
7.	Tekuća budžetska rezerva	90.000				
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	1.170.000	2.330.742	1.631.067	1.160.742	199,2
	III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	41.610	0	
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	41.610	0	
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi					
	Ostali kapitalni primici					
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	920.000	1.812.042	1.629.667	892.042	197,0
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	50.000	8.907	130.035	(41.093)	17,8
	Nabavka građevina	0	118.251	0	118.251	
	Nabavka opreme	35.000	34.932	20.491	(68)	99,8
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	171.348	68.117	171.348	
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava					
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	835.000	1.478.604	931.349	643.604	177,1
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	920.000	1.812.042	1.588.057	892.042	197,0
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	250.000	518.700	43.010	268.700	207,5
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI					
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	

	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti					
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama					
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima					
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća					
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima					
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja					
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo					
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti					
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima					
	Pozajmljivanje javnim preduzećima					
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća					
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima					
	Ostala domaća pozajmljivanja					
	Pozajmljivanje u inostranstvo					
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA					
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
	Zajmovi primljeni kroz Državu					
	Primici od inostranog zaduživanja					
	Primici od domaćeg zaduživanja					
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
	Zajmovi primljeni kroz Državu					
	Primici od inostranog zaduživanja					
	Primici od domaćeg zaduživanja					
2.	Izdaci za otplate dugova	250.000	7.468	0	(242.532)	3,0
	Otplate dugova primljenih kroz Državu					
	Vanjske otplate					
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	250.000	7.468	0	(242.532)	3,0
	Otplate unutarnjeg duga					
	Otplate duga po izdatim garancijama					
	Otkup duga					
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	(250.000)	(7.468)	0	242.532	3,0
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	0	511.232	43.010	511.232	

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu odobrilo 25. 2. 2022. godine.

Načelnik
Asim Mekić

Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine			
Naziv institucije: Općina Busovača			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	2.532.339	2.796.162	141
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	1.595.056	765.378	208
2. Vrijednosni papiri			
3. Kratkoročna potraživanja	936.778	1.030.292	91
4. Kratkoročni plasmani			
5. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama			
6. Zalihe materijala i robe	505	492	103
7. Zalihe sitnog inventara			
8. Kratkoročna razgraničenja			
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	10.397.763	8.775.085	118
9. Stalna sredstva	12.792.162	10.845.731	118
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	2.394.399	2.070.646	116
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	10.397.763	8.775.085	118
12. Dugoročni plasmani			
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana			
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)			
15. Vrijednosni papiri			
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira			
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)			
18. Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (A+B)	12.930.102	10.571.247	122
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	2.573.906	2.354.175	109
19. Kratkoročne tekuće obaveze	155.926	142.059	110
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira			
21. Kratkoročni krediti i zajmovi			
22. Obaveze prema zaposlenicima	344.788	337.098	102
23. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	55.142	0	
24. Kratkoročna razgraničenja	2.018.050	1.875.018	108
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	1.533.485	0	
25. Dugoročni krediti i zajmovi	1.533.485	0	
26. Ostale dugoročne obaveze			
27. Dugoročna razgraničenja			
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	8.822.711	8.217.072	107
28. Izvori stalnih sredstava	8.638.501	8.549.307	101
29. Ostali izvori sredstava			
30. Izvori sredstava rezervi			
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	184.210	0	
32. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	0	332.235	
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	12.930.102	10.571.247	122

Rukovodstvo je Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine odobrilo 16. 2. 2022. godine.

Načelnik
Asim Mekić

Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine		
Naziv institucije: Općina Busovača		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	6.315.043
2	Prihodi od poreza	3.694.294
3	Neporezni prihodi	1.504.112
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	575.560
5	Kapitalni transferi	541.077
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	
7	Kapitalni primici i transferi (8)	
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0
9	Finansiranje (od 10 do 12)	
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	6.315.043
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	3.984.301
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.366.140
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	121.235
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.174.735
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.256.397
20	Kapitalni transferi	58.000
21	Izdaci za kamate	7.794
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	1.812.042
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	1.812.042
24	Finansiranje (25 + 26)	7.468
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	7.468
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	5.803.811
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	511.232
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	765.378
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	1.276.610

Rukovodstvo je Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine odobrilo 16. 2. 2022. godine.

**Načelnik
Asim Mekić**